

Talspråk

Språkets struktur med stavningsregler, skiljetecken, ordklasser och satsdelar - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 7-9

Syfte

Att uppmärksamma eleverna på att man pratar på ett sätt och skriver på ett annat. Förstå att språken har olika funktion och på vilka sätt de skiljer sig åt.

Läraren reflekterar

Att påminna eleverna om skillnaden mellan tal- och skriftspråk är något som läraren måste återkomma till regelbundet. En gemensam upptakt (som detta kan vara) är dock ofta värdefull. Det skapas en gemensam referensram och eleverna kommer ihåg exempel som läraren kan använda och återkomma till vid senare tillfällen.

Metod: Det är viktigt att skilja på talspråk och skriftspråk!

Läraren går igenom skillnaden mellan tal- och skriftspråk. Notera gemensamma iakttagelser på tavlan under några rubriker, till exempel funktion, syfte, kännetecken och exempel. Talspråk kallas den form av språk som används när man pratar eller talar. Talspråket skiljer sig från skriftspråket på många punkter, tydligast för att talspråket och skriftspråket har olika funktion. Talspråk ger ett oseriöst intryck i skrift. Ofta låter skriftspråket styltigt om du exempelvis läser innantill i ett talmanus när du gör en muntlig presentation.

Läraren fortsätter med några vanliga "fel" (när eleverna skriver).

Exempel Talspråk vs skriftspråk

- våran/vårat – vår/vårt
- dom – de/dem
- mej/dej/sej – mig/dig/sig
- medans – medan
- kolla – kontrollera/titta/leta
- nåt – någonting
- sen – sedan
- de här – dessa/detta
- vart – varit

Det finns också en del talspråkliga ord som inte hör hemma alls i en text och som därför inte ens behöver bytas ut mot ett annat. Ta bort det bara. Exempel på sådana ord är: *typ, liksom, ba*.

Anglicism

Vi hör hela tiden väldigt mycket engelska vilket gör att vi gärna vill använda oss av deras uttryck. Det blir inte alltid helt lyckat. Därför bör du undvika uttryck som:

- Det var allt för nu
- Jag spenderade en hel dag med att plugga (man spenderar pengar, inte tid!)
- överkomma problem
- ökar chanserna att få cancer (här ändras dessutom andemeningen helt)

Exempel

Fler övningar finns i bifogad PDF-fil. **Ändra talspråkmissarna så att det blir skriftspråk:**

1. Det var nåt jag skulle kolla men nu har jag glömt bort vad det var.
2. Jag har vart och kollat på den nya filmen av Tarantino.
3. Vi kan gå hem till mej sen och kolla på film.

Lgr 11 Förmåga (kopplingar till årskurs 9)

Urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.

Central innehåll

Språkets struktur med stavningsregler, skiljetecken, ordklasser och satsdelar.

Kunskapskrav

Eleven kan skriva olika slags texter med **god** språklig variation, **välutvecklad** textbindning samt **väl** fungerande anpassning till texttyp, språkliga normer och strukturer.